

BELGISCHE TECHNISCHE COÖPERATIE JAARVERSLAG 2007

Colofon

V.U.: Carl Michiels

Coördinatie: Marketing & Externe Communicatie BTC

Foto's: BTC, Dimitri Ardelaen, Jean-Michel Clajot, Antonio Fiorente, Françoise Raes

Interviews: Françoise Raes

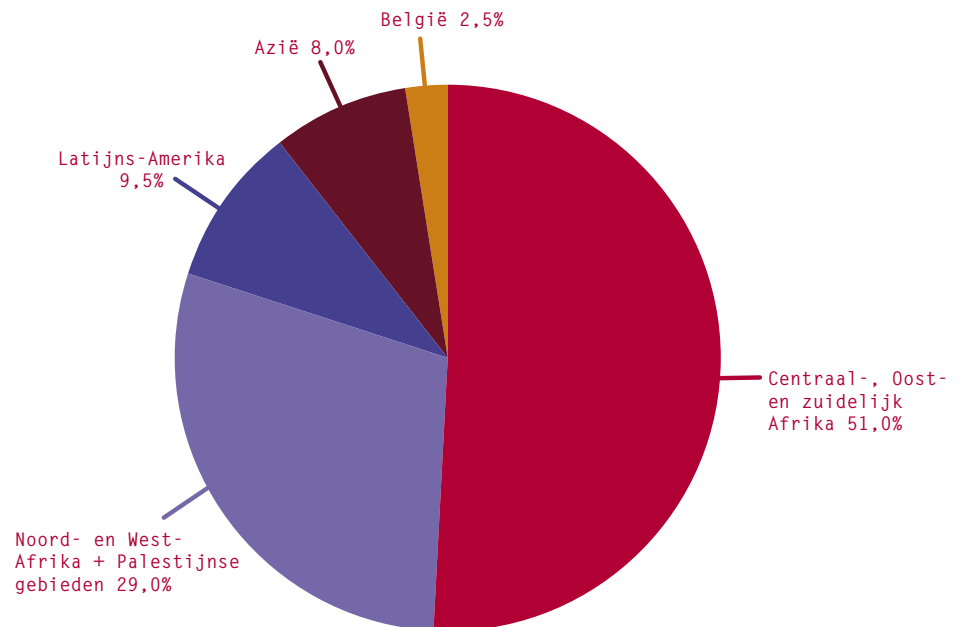
Vertalingen: DSDB, Linguanet, Orakel

Ontwerp: www.cibecommunicatie.be

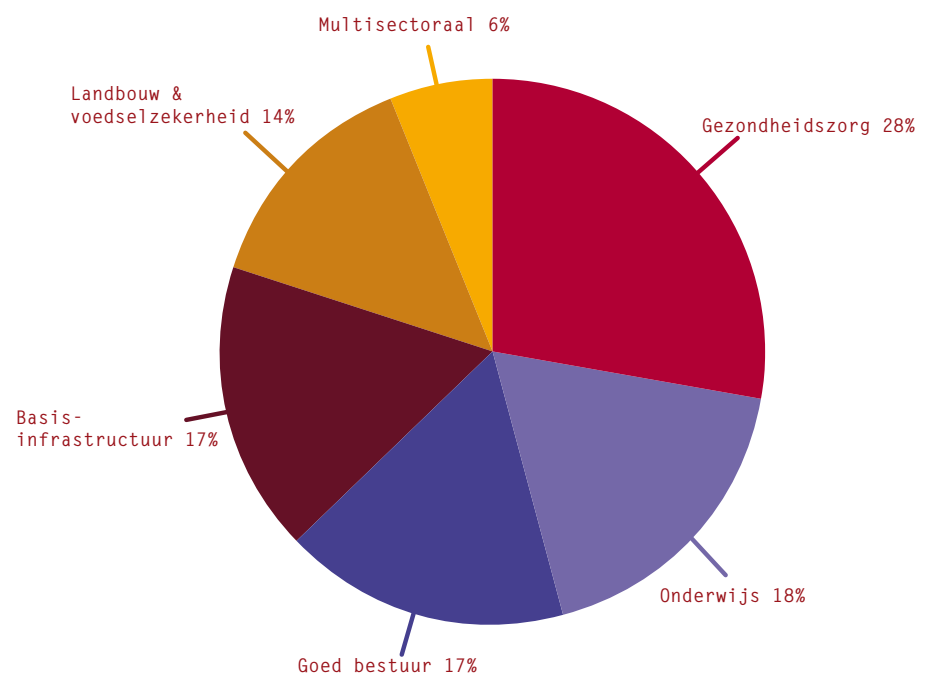
BTC is EMAS-geregistreerd en ISO 14001-gecertificeerd.

Geografische uitsplitsing van de activiteiten

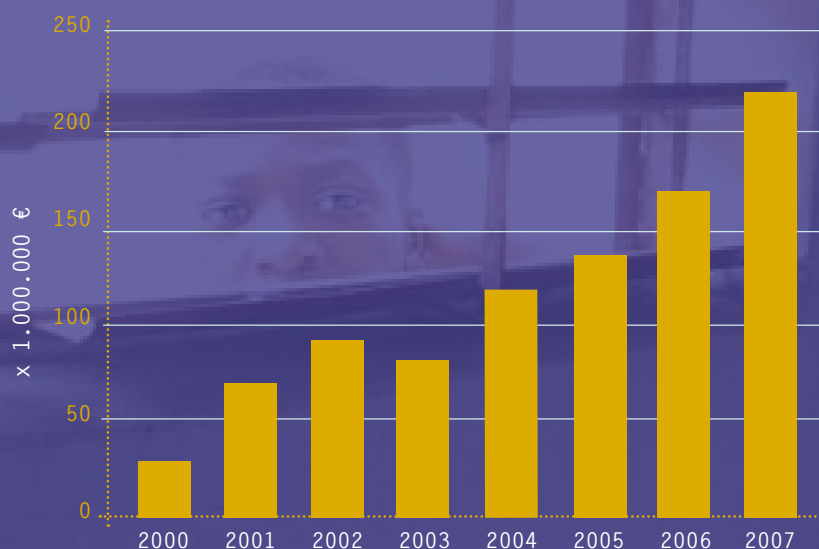
Sectorale uitsplitsing van de activiteiten

Belgische Technische Coöperatie

Kerncijfers 2007

Ontwikkeling van de omzet

Omzet volgens activiteit (miljoenen euro's)

Taken van openbare dienst inzake ontwikkelingssamenwerking (directe bilaterale samenwerking)	188
Bijzondere taken van openbare dienst inzake ontwikkelingssamenwerking (Algemene informatiecycclus, Kleur Bekennen, Annoncer la Couleur, Fair Trade Centre, noodhulp, rehabilitatiehulp...)	10
Andere taken in de ontwikkelingssamenwerking die aan BTC worden toegewezen door derden (Europese Unie, Wereldbank, DFID enz...)	13
Vrijwillige dienst bij de ontwikkelingssamenwerking	2
Totale omzet	213

Personeel (januari 2008)

Medewerkers in Brussel	166
Internationale experts	178
Noord-, West-Afrika en Palestina	48
Centraal-, Oost- en zuidelijk Afrika	94
Latijns-Amerika	18
Azië	18
Vrijwilligers bij de ontwikkelingssamenwerking	75

Uitgaven 2007 per land (Miljoenen €)

Congo (dem. rep.)	44,66
Rwanda	21,00
Mali	11,55
Tanzania	10,87
Senegal	9,96
Ecuador	9,07
Niger	8,06
Mozambique	7,88
Vietnam	7,71
Marokko	7,46
Burundi	7,29
Uganda	6,78
Peru	5,81
Palestijnse gebieden	5,73
Bolivia	5,47
Benin	5,14
België	5,07
Burkina Faso	4,82
Cambodja	4,78
Ethiopië	4,22
Zuid-Afrika	3,68
Algerije	2,86
Laos	2,61
Kameroen	2,47
Ivoorkust	1,71
Tunesië	1,69
Filipijnen	1,53
SADC	0,54

Partnerlanden van de Belgische ontwikkelingssamenwerking

- Afrika:** Algerije, Benin, Burundi, Democratische Republiek Congo, Mali, Marokko, Mozambique, Niger, Uganda, Rwanda, Senegal, Tanzania en Zuid-Afrika
- Palestijnse gebieden**
- Azië:** Vietnam
- Latijns-Amerika:** Bolivia, Ecuador en Peru

Inhoud

Kerncijfers	flap
Woord vooraf	2
2007 in vogelvlucht	4

Deel 1 - Capaciteitsontwikkeling 7

Capaciteitsontwikkeling	9
Studiebeurzen en -stages	13
International Services	17

Deel 2 - Activiteiten per land 19

In België

Fair Trade Centre	20
Algemene Informatiecyclus	20
Vrijwillige dienst bij de ontwikkelingssamenwerking	21
Annoncer la Couleur	22
Kleur Bekennen	23

In het buitenland

Centraal-, Oost- en zuidelijk Afrika

Democratische republiek Congo	24
Rwanda	26
Burundi	28
Mozambique	29
Tanzania	30
Uganda	31
Zuid-Afrika	32
Ethiopië	33

Noord- & West-Afrika & Palestijnse gebieden

Mali	34
Kameroen	35
Senegal	36
Benin	37
Niger	38
Ivoorkust	39
Marokko	40
Tunesië	41
Burkina Faso	42
Algerije	43
Palestijnse gebieden	44

Azië

Vietnam	45
Cambodja	46
Laos	47
Filipijnen	47

Zuid-Amerika

Peru	48
Bolivia	49
Ecuador	50

Microprojecten 51

Deel 3 - Financiën 53

Verslag van het College van Commissarissen	54
Jaarrekening	55

Organigram	62
Publicaties	64
Adresboekje	65

In 2008 staan er twee belangrijke internationale vergaderingen op de agenda: in Accra een gezamenlijke evaluatie van de vooruitgang op het vlak van de Verklaring van Parijs, en in Doha een tussentijdse balans van de afspraken van vijf jaar geleden in Monterrey inzake financiering van de ontwikkeling (financing for development). Ook de Belgische prestaties terzake zullen kritisch worden doorgelicht.

Ik verheug me erover dat BTC in dit jaarverslag de Belgische prestaties inzake de Verklaring van Parijs heeft bestudeerd. En ik reken erop dat deze analyse de basis vormt voor bijkomende inspanningen voor harmonisatie en afstemming in de volgende jaren. De uitvoering van de Verklaring van Parijs is een prioriteit in de beleidsnota. Een aantal maatregelen daartoe werden reeds genomen:

- ten eerste, in de acht gemengde commissies die in 2008 worden georganiseerd, gaat de Belgische directe bilaterale samenwerking zich strikt beperken tot twee sectoren. Een betere taakverdeling tussen de donoren in de sterk hulpafhankelijke landen moet de transactiekosten van de internationale hulp verminderen.
- ten tweede, in de begroting 2008 worden beduidend meer middelen vrijgemaakt voor nieuwe hulpvormen, met name voor sectorale begrotingshulp en voor gedelegeerde samenwerking.
- ten derde, er moet gewerkt worden aan meer coherentie tussen de gouvernementele programma's van de Belgische ontwikkelingssamenwerking en de programma's van de indirecte actoren. In de toekomst wil ik ook de indirecte actoren uitnodigen om zich meer en meer in te schrijven in onze Indicatieve Samenwerkingsprogramma's.

Aan de andere kant mogen we niet in de val lopen om van de indicatoren van Parijs een doel op zich te maken. De effectiviteit en de resultaten van onze hulpinspanning kunnen nooit alleen maar gemeten worden op basis van deze deelverzameling van indicatoren. Het zijn de resultaten op het vlak van armoedebestrijding, capaciteitsontwikkeling en duurzame groei die uiteindelijk de effectiviteit van onze inspanningen bepalen.

En die resultaten hangen niet alleen af van wat donoren doen, maar ook van de kwaliteit van het beleid in de partnerlanden. Betere resultaten worden vooral gehaald in die landen die vooruitgang boeken inzake goed en democratisch bestuur. Afstemming op nationale procedures wordt ook gemakkelijker in landen die het beheer van hun overheidsfinanciën hebben verbeterd.

In vergelijking met enkele buurlanden, onder meer Duitsland, Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk, trekt de Belgische ontwikkelingssamenwerking relatief weinig middelen uit voor de directe bilaterale samenwerking. In de begroting 2008 werd daarom een eerste inhaalbeweging ingezet: de bilaterale samenwerking met de 18 partnerlanden stijgt met 36,9% in vergelijking met de realisaties van 2007. Ook voor 2009 en 2010 is het mijn bedoeling om het aandeel van de bilaterale samenwerking verder te laten stijgen. BTC is daarbij uiteraard de geprivilegieerde partner, zodat gezamenlijk de belofte van meer hulp, en van meer effectieve hulp kan worden waargemaakt.

Charles Michel

Minister van Ontwikkelingssamenwerking

Het derde beheerscontract tussen de Belgische staat en BTC, dat in augustus 2006 werd ondertekend, treedt in 2007 in werking. Dat contract legt de taakverdeling vast tussen BTC en de federale administratie en bepaalt hoe het agentschap het beheer van het overheidsgeld moet verantwoorden. BTC krijgt meer autonomie en meer verantwoordelijkheid om de projecten en programma's uit te voeren. Het derde beheerscontract bevat ook een aantal nieuwigheden die de projectcyclus korter maken en de Belgische hulp dus efficiënter maken.

Om die grotere autonomie en verantwoordelijkheid naar behoren op te nemen, versterkt BTC in 2007 de organen voor interne en externe controle. Het derde beheerscontract vergt ook nieuwe expertise van BTC, ondermeer op het vlak van capaciteitsbeoordeling en nieuwe hulpvormen (budgethulp, gedelegeerde samenwerking...). Ook de partners in de begunstigde landen krijgen samen met BTC meer verantwoordelijkheid voor de projecten en programma's. Capaciteitsontwikkeling is dan ook een essentieel onderdeel van onze opdracht om ervoor te zorgen dat de inspanningen een duurzame impact hebben. In dit jaarverslag leest u wat capaciteitsontwikkeling op verschillende vlakken inhoudt. Een van die vlakken is opleiding. BTC begeleidt ieder jaar duizenden studenten in binnen- en buitenland, en we laten er in deze publicatie ook een aantal aan het woord.

Jaar na jaar wordt de portefeuille van BTC groter; in 2007 stijgt het activiteitsvolume met maar liefst 28% tegenover het jaar voordien. BTC is best trots op het vertrouwen dat ze van verschillende opdrachtgevers geniet en zal er alles aan doen om ook in de toekomst dat vertrouwen te blijven verdienen. Sinds april 2008 mag BTC opdrachten uitvoeren die door de Europese Commissie worden gedelegeerd. Deze erkenning is het resultaat van een externe audit (2007) naar het financieel beheer, de naleving van het niet-discriminatiebeginsel en de internationale reputatie van BTC.

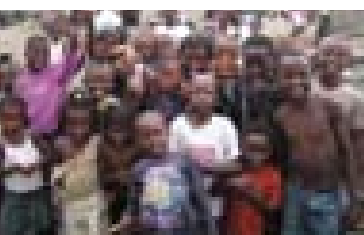
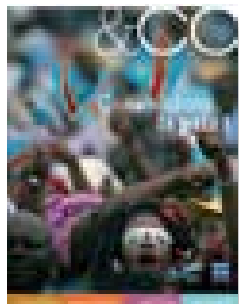
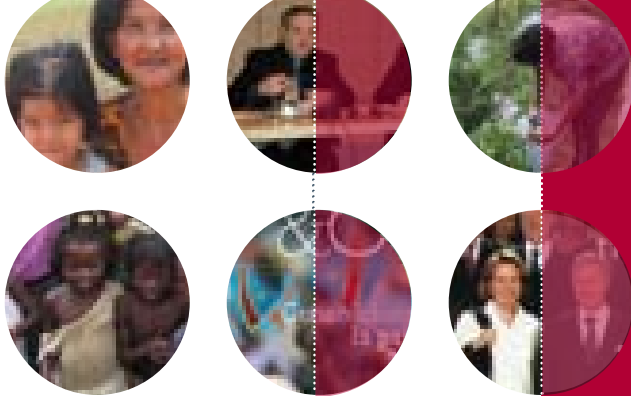
“We hebben geleerd dat je ook in het Noorden aan ontwikkelingssamenwerking kunt doen.” Deze getuigenis van een van de deelnemers aan de Algemene Informatiecyclus bewijst dat ook de activiteiten van BTC in België zeer belangrijk zijn. In 2007 nemen bijna 1000 mensen deel aan de Informatiecyclus, en de sensibiliseringsactiviteiten van Kleur Bekennen en Annoncer la Couleur maken van honderden jongeren goede wereldburgers.

Op die manier draagt BTC zijn steentje bij om de kennis van de ontwikkelingsproblematiek te verspreiden en het draagvlak voor ontwikkelingssamenwerking te vergroten.

BTC is een vaste waarde geworden in het Belgische ontwikkelingslandschap; het is een modern agentschap voor ontwikkelingssamenwerking dat ook internationale erkenning geniet. En het is de ambitie van BTC om op de ingeslagen weg door te gaan.

Carl Michiels

Voorzitter van het Directiecomité

Februari: &CO, nieuw BTC-magazine

&CO, het tijdschrift van de Belgische ontwikkelingssamenwerking in de DR Congo, wordt boven de doopvont gehouden. Het magazine richt zich op de dynamische krachten van de Congolese samenleving; de overheid en de civiele maatschappij, journalisten, verenigingen, NGO's, studenten of burgers die zich willen inzetten voor de wederopbouw van het land. In juni 2007 verschijnt nummer 2 (De wouden van Congo) en in november 2007 nummer 3 (Themanummer over mobiliteit).

Februari: Internationale conferentie over duurzaam bosbeheer in de Democratische Republiek Congo

Op initiatief van de Minister van Ontwikkelingssamenwerking en in aanwezigheid van ZKH Prins Filip organiseert BTC op 26 en 27 februari 2007 een internationale conferentie over duurzaam bosbeheer in de Democratische Republiek Congo. Meer dan 200 mensen uit binnen- en buitenland nemen eraan deel, waaronder politici, wetenschappers, vertegenwoordigers van de privé-sector en niet-gouvernementele organisaties.

Aansluitend bij deze conferentie publiceert BTC zijn derde Discussion Paper onder de titel: What does the future hold for the forests in the Democratic Republic of Congo? Innovative tools and mechanisms for sustainable forest management.

Maart: Gemengde commissie België - Vietnam

Vrijdag 9 maart 2007 wordt de gemengde commissie België-Vietnam gehouden. Bij deze gelegenheid wordt het nieuwe samenwerkingsprogramma voor de periode 2007 – 2010 ondertekend. In dat programma wordt voor Vietnam 32 miljoen euro uitgetrokken, het hoogste bedrag ooit voor het Aziatische land. De belangrijkste sectoren in het programma zijn water en milieu enerzijds en goed bestuur anderzijds. Met de ijver van de 83 miljoen Vietnamezen en een jaarlijkse economische groei van gemiddeld 8% zal Vietnam vrij snel tot de groep van landen met een middelhoog inkomen behoren (MIC - Middle Income Country). Daarom wordt het nieuwe akkoord ook als een uitgangsstrategie gezien.

Maart: Nigerese delegatie op studiereis in België

In het kader van het project voor de verhoging van de inkomsten van de vrouwen in de regio Dosso maakt een delegatie uit Niger een studiereis van achttien dagen in België (van 5 tot 23 maart). De delegatie bestaat uit vijftien vrouwen, verkozenen, vertegenwoordigers van de civiele maatschappij en de autoriteiten; allen partners uit het project. Het is de bedoeling hun capaciteiten op te krikken door ervaring uit te wisselen en opleidingen te geven, maar de studiereis wil evenzeer de Belgische instellingen en de bevolking sensibiliseren voor de ontwikkelingsprojecten in Niger.

Maart: Gemengde commissie België – DR Congo

In Kinshasa wordt de gemengde commissie tussen België en Congo gehouden. Beide landen ondertekenden een indicatief samenwerkingsprogramma voor de periode 2008-2010, voor een bedrag van 195 miljoen euro (65 miljoen per jaar). De vorige gemengde commissie dateerde al van 1990. De prioritaire sectoren zijn gezondheidszorg en onderwijs, basisinfrastructuur (water en sanering, energie, wegen), landbouw en goed bestuur. Via het indicatieve samenwerkingsprogramma wil België de Democratische Republiek Congo in de eerste plaats helpen om de levensomstandigheden van de Congolezen duurzaam te verbeteren. Specifiek wordt dat doel nagestreefd door de staat weer op te bouwen en institutioneel te versterken, zowel op centraal, provinciaal als op lokaal vlak. Een ander belangrijk element is ervoor te zorgen dat de bevolking toegang heeft tot een goede basisdienstverlening (onderwijs, gezondheidszorg, water enz.).

April: Samenwerkingsakkoord tussen BTC, Algerijns ministerie van Justitie en Federale Overheidsdienst Justitie

Het akkoord betreft de organisatie van opleidingen voor Algerijnse magistraten en de deelname van Belgische experts aan seminars in Algerije in het kader van het project ter versterking van de opleiding en de kennis van Algerijnse gerechtelijke ambtenaren.

2007 IN VOGELVLUCHT

eunida

Sinds de start van dit project in september 2004 genoten al een dertigtal magistraten, griffiers en kaderleden een opleiding georganiseerd door de FOD Justitie. In 2007 en 2008 komen nog een veertigtal kaderleden van het Algerijnse Ministerie van Justitie deelnemen aan opleidingen rond verscheidene gespecialiseerde thema's.

Juli: BTC neemt voorzitterschap van EUNIDA op

EUNIDA, het 'European Network of Implementing Development Agencies', is een netwerk van nationale agentschappen voor ontwikkelingssamenwerking van de Europese lidstaten. Het netwerk, waarvan BTC stichtend lid is, bestaat al sinds het jaar 2000, maar in juni 2006 neemt het officieel de vorm aan van een Europees economisch samenwerkingsverband, waardoor het ook specifieke opdrachten voor de Europese Commissie kan uitvoeren. In juli 2007 neemt BTC voor een periode van één jaar het voorzitterschap van het netwerk op.

> www.eunida.eu

Augustus: Bilaterale samenwerking met Filipijnen beëindigd

Op 16 augustus 2007 organiseert het Belgian Integrated Agrarian Reform Support Programme (BIARSP) een groots tweedaags evenement op Panglao Island in de Bohol-provincie (Filipijnen). Aanleiding is niet alleen de afsluiting van de derde en laatste fase van BIARSP, maar ook het einde van de jarenlange bilaterale samenwerking tussen België en de Filipijnen.

November: Europese Ontwikkelingsdagen 2007

Van 7 tot 9 november 2007 vindt in Lissabon de tweede editie van de Europese Ontwikkelingsdagen plaats. Dit initiatief van de Europese Commissie is bedoeld voor iedereen die professioneel bij ontwikkelingssamenwerking is betrokken. Centraal thema in 2007 is 'Klimaatverandering en ontwikkelingssamenwerking'.

> www.eudevdays.eu

November: Koningsdag

Koningsdag op 15 november 2007 staat in het teken van België en de internationale samenwerking. Tijdens de academische zitting in het Paleis der Natie nemen twee jonge BTC-collega's van de Vrijwillige dienst bij de ontwikkelingssamenwerking het woord. Op uitnodiging van de voorzitters van Kamer en Senaat spreken Alexia Sabbe en François Defourny de genodigden toe over hun ervaring na het eerste werkjaar bij de Belgische Technische Coöperatie, respectievelijk in Rwanda en Congo.

November: A quest for world citizenship (Q4W): congres van Kleur Bekennen

Naar aanleiding van zijn tienjarig bestaan organiseert Kleur Bekennen op 29 november 2007 een congres over het concept wereldburgerschap. Meer dan 200 mensen schrijven zich in voor de lezingen, de internationale rondetafelconferentie en de debatten. Prof. dr. Ervin Laszlo, filosoof en genomineerd voor de Nobelprijs voor de Vrede, geeft een uiteenzetting over de mogelijkheid van een 'wereldstaat' als alternatief voor de huidige 'wereldorde'.

December: 4e internationaal BTC-seminarie: The Urban Factor

Op 18 en 19 december 2007 organiseert BTC zijn 4e internationaal seminarie over stadsontwikkeling. Deelnemers uit binnen- en buitenland bespreken de rol die de internationale ontwikkelingsamenwerking moet spelen bij het bevorderen van duurzame stedelijke ontwikkeling. Hoe kunnen ontwikkelingsorganisaties hun operationele activiteiten in stedelijke contexten verbeteren, zodat er een verschuiving optreedt van projecten die ingeplant worden in stedelijke omgevingen naar echte "stadsprojecten" en duurzame stadsontwikkeling?

Aansluitend bij dit seminarie publiceert BTC in januari 2008 zijn derde thematische brochure onder de titel: De stad, (f)actor van ontwikkeling. Aan de hand van drie BTC-projecten in Kinshasa, Quito en Ho Chi Minh City wordt geïllustreerd hoe ontwikkelingssamenwerking kan inspelen op de maatschappelijke, sociale, economische, ecologische en culturele gevolgen van de verstedelijking.

Deel 1: Capaciteitsontwikkeling

Doeltreffende hulp: de mijlpalen

De doeltreffendheid van de hulp staat sinds de late jaren '90 hoog op de internationale agenda. Donoren en ontwikkelingsagentschappen begonnen te beseffen dat ze de begunstigde landen met zware kosten opzadelden door een uiteenlopende aanpak te hanteren en verschillende eisen te stellen. Daarom gingen de donoren en de partnerlanden rond de tafel zitten om die verschillende methodes en eisen op elkaar af te stemmen.

Monterrey 2002

De beweging schakelde een versnelling hoger met de Internationale Conferentie over Ontwikkelingsfinanciering, die in 2002 in Monterrey (Mexico) werd gehouden. De internationale gemeenschap was het erover eens dat er meer geld voor ontwikkelingssamenwerking nodig was, maar niet alleen dat. Zowel donoren als partnerlanden wilden er zeker van zijn dat de hulp zo effectief mogelijk gebruikt zou worden.

Rome 2003

In 2003 kwamen vertegenwoordigers van de grote multilaterale ontwikkelingsbanken, van internationale en bilaterale organisaties en van donorlanden en partnerlanden samen in Rome voor het eerste High Level Forum over harmonisering (HLF-Rome). Ze verbonden zich ertoe het beheer en de effectiviteit van de hulp te verbeteren en die vooruitgang ook te meten vóór de volgende bijeenkomst in 2005.

De Verklaring van Rome over de harmonisering van de hulp beschreef een ambitieus activiteitenprogramma:

- Ervoor zorgen dat de harmonisering rekening houdt met de context van het land en dat de hulp volledig aansluit bij de eigen prioriteiten van het begunstigde land.
- Meer inspanningen leveren om de procedures en gebruiken van de donorlanden te stroomlijnen.
- Nagaan hoe de beleidskeuzes, de procedures en de gebruiken van de hulporganisaties en de landen kunnen worden aangepast om de harmonisering te vergemakkelijken.
- De beste principes en de goede praktijkvoorbeelden van de internationale ontwikkelingsgemeenschap gebruiken als basis voor de harmonisering.

Parijs 2005

In 2005 kwam de internationale gemeenschap opnieuw bijeen, deze keer in Parijs. Op het High Level Forum in de Franse hoofdstad ondertekenden meer dan honderd regeringen, bilaterale en multilaterale organisaties, regionale ontwikkelingsbanken en internationale instellingen de Verklaring van Parijs over de doeltreffendheid van de hulp. Zo verbonden ze zich ertoe specifieke acties te ondernemen die de effectiviteit van de hulp zouden bevorderen.

Accra 2008

Het derde High Level Forum in de Ghanese hoofdstad (september 2008) bouwt verder op de erfenis van de vorige bijeenkomsten. Vertegenwoordigers van regeringen, van ontwikkelingsagentschappen en –banken, van internationale instellingen en opkomende donoren, van privé-stichtingen en de civiele maatschappij bekijken er hoe het staat met de toepassing van de Verklaring van Parijs en hoe de inspanningen in de toekomst nog moeten worden opgevoerd.

Bron: www.accrahlf.net

Capaciteitsontwikkeling

Het recente denken rond ontwikkelingssamenwerking wordt gekenmerkt door een verschuiving van de focus, namelijk van het aanbieden van goederen en diensten door internationale donoren naar het versterken van de actoren in het partnerland om hen in staat te stellen de nodige goederen en diensten aan de bevolking te leveren. Er is dan ook een groeiende consensus dat capaciteitsontwikkeling een kernpunt van ontwikkelingssamenwerking is. Capaciteitsontwikkeling is in de eerste plaats een voorwaarde voor de duurzame ontwikkeling van een land, en ze is ook essentieel om de hulp effectiever te maken. Maar ondanks deze consensus, ondanks het besef dat capaciteitsontwikkeling belangrijk is en ondanks de verhoogde financiële inspanningen heeft capaciteitsontwikkeling lang niet altijd de verhoopte successen opgeleverd. Het is duidelijk dat er geen magische formule bestaat die in alle omstandigheden werkt en op korte termijn duurzame resultaten garandeert. Maar het is belangrijk om stil te staan bij de successen en de mislukkingen en er lering uit te trekken.

Wat is capaciteitsontwikkeling?

Volgens de OESO betekent 'capaciteit' dat individuen, organisaties en de gemeenschap in haar geheel in staat zijn om hun zaken met succes te beheersen (OESO, 2006). In deze definitie wordt geen oordeel gegeven over de doelstellingen zelf; evenmin wordt uitgelegd wat 'succes' betekent.

Capaciteitsontwikkeling is het proces dat erop gericht is de capaciteit van een gemeenschap te versterken, te ontwikkelen, aan te passen en te onderhouden. Dat gebeurt op drie verschillende niveaus:

- Institutioneel
- Organisatorisch
- Individueel

Enkele belangrijke lessen

De drie niveaus van capaciteitsontwikkeling zijn niet altijd operationeel vertaald. Nog al te vaak wordt capaciteitsopbouw gesitueerd op het individuele vlak: het opleiden en trainen van mensen. Er wordt onvoldoende aandacht besteed aan het feit dat mensen functioneren binnen een organisatie en dat de inzet van de best opgeleide mensen niet automatisch tot positieve organisatieresultaten leidt. Bovendien zijn mensen mobiel. Duurzame capaciteitsopbouw op organisatieniveau moet ervoor zorgen dat organisaties – bij uitstek overheidsinstellingen – niet afhankelijk zijn van individuen. Het institutionele moet geïnterpreteerd worden in ruime zin. Succesvolle inspanningen om capaciteit te ontwikkelen, moeten ermee rekening houden dat zowel individuen als organisaties binnen een bepaalde institutionele context werken. De ontwikkelingspartners en de begunstigten moeten dus bijzondere aandacht hebben voor alle factoren die medebepalend zijn voor die context (professionele erkenning en aanmoediging, loopbaanbegeleiding, loonbeleid enz.). Het spreekt voor zich dat daar ook goed bestuur bij komt kijken.

De verschillende aspecten en niveaus zijn met elkaar verbonden en dit betekent dat capaciteitsontwikkeling op een holistische wijze moet worden aangepakt. Het institutionele kader bepaalt de bewegingsruimte – de kansen en de beperkingen – en dus ook de output van een organisatie, van individuen. Wanneer de legitimiteit van een organisatie ter discussie wordt gesteld, kun je niet verwachten – zelfs niet wanneer de organisatie op individueel en organisatorisch vlak versterkt wordt – dat zij op duurzame wijze positieve resultaten aflevert. Wanneer de omgeving zwak is, is capaciteitsontwikkeling nog steeds nuttig maar de impact zal kleiner zijn. Om deze te vergroten moet tegelijkertijd ingespeeld worden op het institutionele kader. Een aantal omgevingsfactoren kunnen het proces bevorderen, zoals vrede, economische groei

en politieke en sociale trends die leiden tot goed bestuur. Factoren die capaciteitsontwikkeling belemmeren zijn bijvoorbeeld ambtenarenlonen die soms zo laag liggen dat het onmogelijk is om daarmee een gezin te onderhouden. Capaciteitsontwikkeling is in ieder geval een proces dat gestuurd moet worden van binnenuit. Het moet getrokken worden door het partnerland en niet door de donorgemeenschap, hoewel deze laatste wel een stimulerende rol kan spelen. Aanmoedigingen en ondersteuning voor veranderingen van buiten uit en een grotere betrokkenheid van de civiele maatschappij zullen het proces bevorderen.

Capaciteitsontwikkeling is een complex en langzaam proces. De ontwikkelingspartners dienen zich goed bewust te zijn van deze complexiteit en er voldoende rekening mee houden. Er moet gedacht worden op lange termijn, maar ontwikkelingspartners zijn vaak gehaast om te kunnen uitpakken met zogenaamde quick wins.

Capaciteitsontwikkeling, vooral op organisatorisch en institutioneel vlak, wordt vaak al te gemakkelijk gekoppeld aan hervormingen. Hervormingen zijn absoluut noodzakelijk en het is goed dat ze gesteund worden door de internationale gemeenschap, maar een overdosis aan hervormingen op hetzelfde moment kan contraproductief zijn. Bovendien zijn geleidelijke hervormingen vaak duurzamer dan een benadering waarbij tabula rasa wordt gemaakt. Ontwikkelingspartners moeten ervoor zorgen dat hun interventies geen schade berokkenen en geen averechtse effecten ressorteren. Dat gebeurt namelijk wanneer de beste lokale krachten voor internationale ontwikkelingsorganisaties gaan werken. Het mag niet de bedoeling zijn om deze brain drain in de hand te werken.

Internationale expertise kan een belangrijke troef zijn om capaciteit te ontwikkelen, op voorwaarde dat rekening wordt gehouden met de complexiteit en de context van een gegeven situatie en dat een aangepaste strategie wordt ontwikkeld. Internationale ervaring is een troef om een beter inzicht te krijgen in de problematiek van een partnerland, maar het gevaar is dan weer dat die ervaring leidt tot een 'copy-paste-houding', waarbij oplossingen zonder meer naar andere landen worden overgeplaatst.

Belgische ontwikkelingssamenwerking

De Belgische ontwikkelingssamenwerking heeft de afgelopen jaren inspanningen geleverd om het nieuwe hulpparadigma toe te passen. Capaciteitsontwikkeling is een prioriteit die in de projecten en programma's van BTC wordt geïntegreerd, zowel op individueel, organisatorisch als op institutioneel niveau. Hieronder geven we een aantal voorbeelden. In sommige programma's is capaciteitsontwikkeling zelfs de enige doelstelling, zoals het beurzenprogramma (p. 13).

Laos en Cambodja: Training Facilities

Sinds 2004 biedt BTC de burgers van Laos en Cambodja gratis toegang tot een uitgebreide waaier kwaliteitsopleidingen, -beurzen en -seminaries. De meeste opleidingen worden georganiseerd in het land zelf of in de naburige regio. In deze landen, waar de scholingsgraad zeer laag blijft, zijn soepele, kortdurende programma's in die zin interessant dat ze zeer snel tegemoetkomen aan de meest uiteenlopende behoeften. Het is daarbij de bedoeling rechtstreeks individuen of groepen (uit de civiele maatschappij of de ministeries) te bereiken die gewoonlijk geen toegang hebben tot andere programma's, bij gebrek aan middelen of basiskennis. Training Facilities zijn dan een relevante aanvulling op grootschaliger programma's. Zo konden in Cambodja meer dan 3.000 personen deelnemen aan het programma, in Laos bijna 6.000.

Mozambique: kennisoverdracht

In 2002 start BTC een project om de Mozambikaanse overheid te helpen bij de wederopbouw van de gezondheidsinfrastructuur na de verwoestende overstromingen van 2000. De Belgische hulp gaat via de Mozambikaanse overheidsbegroting direct naar het departement Investerings van het ministerie van Volksgezondheid, dat verantwoordelijk is voor de wederopbouw.

Hierbij aansluitend stuurt BTC in 2005 een technisch assistent (een architect) naar Mozambique om het betrokken departement van het ministerie van Volksgezondheid te helpen de wederopbouw nog te versnellen. De Belgische deskundige helpt de directie van het ministerie om de investeringsplannen te beheren, bouwprojecten voor te bereiden en aanbestedingsprocedures efficiënt op te volgen. Concreet wordt gewerkt aan masterplannen voor ziekenhuizen en gezondheidscentra, de organisatie van de projectteams, het standaardiseren van modellen en methodes.

De Belgische architect is volledig geïntegreerd in het Mozambikaanse ministerie; hij werkt nauw met de lokale partner samen, onder supervisie van het Mozambikaanse diensthoofd, en versterkt zo de Mozambikaanse besluitvorming. Deze werkwijze is een uitstekende manier om een efficiënte kennisoverdracht te garanderen, terwijl de lokale structuur toch haar eigen logica kan blijven volgen. Er is dus geen sprake van substitutie en er zijn evenmin parallelle beheerstructuren bij betrokken.

De Mozambikaanse overheid vindt deze aanpak zodanig waardevol dat het land nu ook meer technische assistentie van de Europese Unie vraagt, volgens precies hetzelfde principe.

Burkina Faso: steun aan het basisonderwijs

De directe financiële steun aan het basisonderwijs in Burkina Faso tussen 2005 en 2007 leverde belangrijke lessen op inzake doeltreffendheid van de hulp. Deze financiële steun en de deelname van een Belgische technisch expert aan de gemeenschappelijke sectorale dialoog vormen een krachtige hefboom om de ontwikkeling van een sector en van de overheidsfinanciën van een staat te bevorderen.

Deze aanpak biedt verschillende voordelen. In tegenstelling tot zogenaamde 'klassieke' projecten is de hulp rechtstreeks afgestemd op de staatsstructuren. Wanneer verschillende donoren directe en gerichte financiële steun bieden, komen ze automatisch in een logica van harmonisering terecht, door zich te richten op dezelfde uitvoeringscircuits. De georganiseerde mobilisatie van verschillende donoren rond het sectorale programma van het begunstigde land vormt een krachtige hefboom voor institutionele ontwikkeling en nationale capaciteitsversterking.

De sectorale dialoog is een strategisch platform dat het partnerland en de belangrijkste donoren samenbrengt rond het nationale sectorale programma. Dit platform wordt de basis om na te gaan hoe de externe steun aan het programma verder evolueert. Daardoor is het een forum om die externe steun, inclusief de technische bijstand, gezamenlijk te identificeren. De donoren moeten mechanismen ontwikkelen om ervoor te zorgen dat hun sectorale steun geïdentificeerd en geformuleerd wordt in het kader van een gemeenschappelijke sectorale dialoog, en niet langer in een overwegend bilaterale context.

DR Congo: institutionele steun aan het ministerie van Landbouw

Landbouwonwikkeling is de motor van het economisch herstel in de Democratische Republiek Congo, en ook van armoedebestrijding, millenniumdoelstelling nummer 1.

Om de landbouw nieuw leven in te blazen, is echter een coherent institutioneel kader nodig. De herstructurering van het ministerie van Landbouw in DR Congo is een noodzakelijke voorwaarde voor een gedecentraliseerd en doeltreffend landbouwbeleid. De belangrijkste actoren van dit proces zijn: de overheidsadministratie, de verkozenen en de civiele maatschappij. Ook de medewerking van de basisgemeenschappen is daarvoor een vereiste, door voort te bouwen op de dynamiek die het lokale bestuur losweekt.

Aangezien volgens de grondwet de provincies bevoegd zijn voor ruimtelijke ordening en land- en bosbouwprogramma's, moeten de provinciale processen van die planning ondersteund worden en moet de administratie daarbij de plaats krijgen die haar toekomt.

Steun aan de decentralisatie is een essentiële uitdaging die vorm krijgt door landbouwraden op te richten in de provincies en echte partnerships te sluiten tussen de overheid, de privésector en professionele landbouworganisaties.

Bij de eigenlijke organisatie van het ministerie omvat decentralisatie de overdracht van verantwoordelijkheden aan de representatieve lokale organen en de professionele basisorganisaties.

Het is de bedoeling de capaciteiten inzake analyse, planning, follow-up en evaluatie van de programma's, productieketens en projecten op alle niveaus te versterken.

Capaciteitsontwikkeling : ook in België

Het hoofddoel van de Verklaring van Parijs is de ontwikkelingssamenwerking doeltreffender maken. Een van de belangrijke principes in de verklaring is dat de hulp van de ontwikkelingspartners moet worden afgestemd op de prioriteiten en strategieën van de begunstigde landen. Dit betekent dat de ontwikkelingslanden zelf verantwoordelijk zijn voor hun vooruitgang en dat de ontwikkelingspartners niet in hun plaats treden. In dat verband wordt gesproken over toe-eigening (ownership). Dat impliceert ook dat, wanneer een begunstigd land niet over de vereiste capaciteiten beschikt om de projecten te leiden, de ontwikkelingspartners een aanzienlijk deel van de hulp besteden aan capaciteitsontwikkeling.

Capaciteitsontwikkeling is erop gericht de begunstigde landen sterker te maken zodat ze beter in staat zijn hun ontwikkeling in eigen handen te nemen. Daarbij gaat het niet alleen om individuen die opleiding genieten, maar ook over instellingen die geholpen worden om hun organisatie en werking te verbeteren, en ten slotte ook om de hele omgeving die gemodelleerd moet worden om er een enabling environment van te maken.

Deze strategische wijziging vergt specifieke sectorgerichte expertise, die een technische meerwaarde moet kunnen leveren. Daarvoor zijn niet alleen bijzondere vaardigheden noodzakelijk, maar ook menselijke kwaliteiten om de dialoog op gang te brengen en activiteiten te coördineren. De technisch assistent moet met andere woorden communicatievaardig zijn; hij is een facilitator met ruime internationale ervaring, die kennis efficiënt moet kunnen overbrengen.

In het licht van deze veranderende realiteit liet BTC in 2006 een studie¹ uitvoeren over de 'technische assistentie'. De studie is een momentopname die sterke en zwakke punten op een rijtje zet en denkpistes aanreikt om fundamentele keuzes te maken. De visie die in deze studie naar voren is geschoven, moet nu in de praktijk worden gebracht. Hoe kan BTC de juiste experts binnenhalen en behouden om de nieuwe opdracht van capaciteitsontwikkeling behoorlijk uit te voeren? En hoe moet de capaciteitsontwikkeling bij BTC zelf worden georganiseerd om ervoor te zorgen dat de technisch assistenten een reële toegevoegde waarde kunnen betekenen voor de begunstigde landen?

Op basis van een gedetailleerde analyse van de expertise die BTC in huis heeft, werkt het agentschap aan een strategie om op gepaste wijze op de nieuwe behoeften te kunnen inspelen. Het is evident dat BTC daar ook de beslissers en de administratie bij betreft. Daarnaast moet BTC zijn netwerk van binnen- en buitenlandse partners uitbreiden om de zoektocht naar technisch experts te vergemakkelijken en om specifieke opleidingsmogelijkheden te identificeren. Tezelfdertijd is het essentieel instrumenten te ontwikkelen om de opgebouwde kennis aan collega's aan te bieden.

Ieder jaar organiseert BTC een internationaal seminarie over een bepaald thema. De afgelopen jaren kwamen achtereenvolgens gezondheidszorg, onderwijs, de Verklaring van Parijs en stadsontwikkeling² aan bod. Deze seminars zijn voor ontwikkelingswerkers ideale gelegenheden om de nieuwste ontwikkelingen en methodes met collega's uit de hele wereld te bespreken en aan de realiteit te toetsen. Ieder jaar verwelkomt BTC zijn technisch assistenten ook op de traditionele zomerseminaries, waar de internationale tendensen in de sector worden toegelicht in het raam van de bilaterale werking van BTC. De rode draad van deze evenementen is stevast capaciteitsontwikkeling, zodat het technisch personeel de nodige bagage heeft om capaciteitsontwikkeling in de begunstigde landen mogelijk te maken.

Beter communiceren over doeltreffendheid van de hulp

Een gemeenschappelijke communicatiestrategie voor Accra 2008

Op 6 en 7 november 2007 vindt in Lissabon de jaarlijkse vergadering van het DevCom-netwerk van communicatiemanagers van de OESO plaats. Deze staat in het teken van de doeltreffendheid van de hulp. Het is Richard Manning^{*} zelf die de bijeenkomst opent, met een voorstel aan de leden om een gemeenschappelijke communicatiestrategie uit te dokteren voor de derde topconferentie rond de doeltreffendheid van de hulp. Het achterliggende idee is om eenstemmig op te treden in alle partnerlanden van de ontwikkelingssamenwerking. Hoe kunnen de leden van het netwerk bijdragen tot de doelstellingen van het forum? Hoe kan een gemeenschappelijk actieplan worden opgesteld?

Sensibilisering van de publieke opinie: een les voor communicatiemanagers

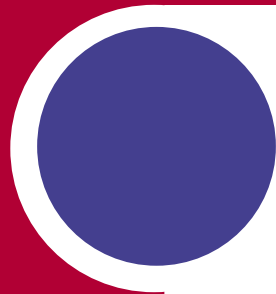
In haar rapport over de ontwikkelingssamenwerking 2007 vat de OESO het voornemen op om lering te trekken uit de verworven ervaring. Ze formuleert twaalf lessen op basis van de peer reviews die het Comité voor Ontwikkelingshulp heeft uitgevoerd. Les 4, dat het strategisch niveau betreft, belicht de sensibilisering van de publieke opinie. Het is absoluut noodzakelijk dat de publieke opinie op de hoogte is van de ontwikkelingssamenwerking, en dat ze deze ondersteunt. Uit de peer reviews blijkt dat een grote steun van de bevolking voor de inspanningen op dit gebied de beste manier is om op politiek en wetgevend niveau steun te verkrijgen voor de invoering van solide en dynamische ontwikkelingsprogramma's.

Het is altijd een uitdaging om de bevolking te mobiliseren en haar steun te verkrijgen. Daarom zijn doordachte en doelgerichte inspanningen nodig voor informatie en sensibilisering. De publieke opinie is zich doorgaans wel bewust van het feit dat armoede en ongelijkheid in zo'n grote mate aanwezig zijn in de wereld dat ze een humanitair probleem worden en de toekomst van ons allen bedreigen. Toch betwijfelen velen dat overheidssteun dit probleem doeltreffend kan aanpakken, en dat het noodzakelijk is om meer dan een symbolisch deel van de al beperkte publieke middelen te besteden aan doelstellingen die de nationale grenzen overschrijden. Er kan meer steun van de publieke opinie worden verworven door een publiek debat over de doeltreffendheid van de hulp te stimuleren, en de positieve gevolgen van deze hulp voor de levensomstandigheden van arme mensen in de verf te zetten.

^{*} Richard Manning was op die datum Voorzitter van het Comité voor Ontwikkelingshulp van de OESO

1. Changing minds and attitudes. Towards improved Belgian Technical Assistance. Reflection and Discussion Paper, BTC, 2006/01, 88 p.

2. The Urban Factor, Challenges facing sustainable urban development, December 2007. De seminar proceedings zijn beschikbaar op www.btctb.org. De publicatie bevat ondermeer de presentaties van de sprekers, vragen en antwoorden en aanbevolen lectuur.

Studiebezoeken

Studiebezoeken, die doorgaans een week duren, zijn bestemd voor de begunstigten van de projecten. Een dergelijk bezoek houdt een reis in naar België om een bepaalde activiteitssector of een Belgische overheidsdienst te leren kennen en er lering uit te trekken.

In 2007 organiseerde BTC een tiental studiebezoeken voor in totaal 60 deelnemers.

— Rwanda- Steun aan Justitie.

In het kader van dit project, dat gezamenlijk beheerd wordt door BTC en het Rwandese ministerie van Justitie, werd voor 3 leden van het Parket-Generaal van Rwanda een kennismakingsbezoek van één week georganiseerd aan het Belgische ministerie van Justitie in Brussel. Het Parket-Generaal vroeg dit bezoek aan om zijn diensten voor het beheer van de gerechtelijke dossiers en voor bescherming en begeleiding van slachtoffers en getuigen te moderniseren, en om zijn dienstverlening aan de bevolking te verbeteren.

— Senegal - Steun bij de sanering van de stad Saint-Louis.

BTC organiseerde een studiebezoek naar België voor 7 Senegalese kaderleden van de stad Saint-Louis. Thema van het bezoek: beheer van stedelijk afval en van een centrum voor technische ingraving (CTI). Het was daarbij de bedoeling een zo uitgebreid mogelijke voorstelling te geven van alle operationele hulpmiddelen die op verschillende niveaus (gewestelijk, provinciaal, gemeentelijk) worden ingezet om een doeltreffend en milieuvriendelijk beheer van vast huishoudelijk afval te waarborgen. Het studiebezoek moest ook duurzame banden smeden tussen de Senegalese overheid en de Belgische actoren die bevoegd zijn voor afvalbeheer.

Studie- en stagebeurzen

Naast de projecten en programma's biedt de Belgische bilaterale ontwikkelingssamenwerking ook een brede waaier studie- en opleidingsmogelijkheden: masters, doctoraalbeurzen, stagebeurzen en studiebezoeken... Opleiding, kennisoverdracht en het aanleren van vaardigheden zijn immers cruciale activiteiten om de begunstigde landen in staat te stellen hun ontwikkeling in eigen handen te nemen.

In 2007 werden 1498 beurzen toegekend voor opleidingen in België.

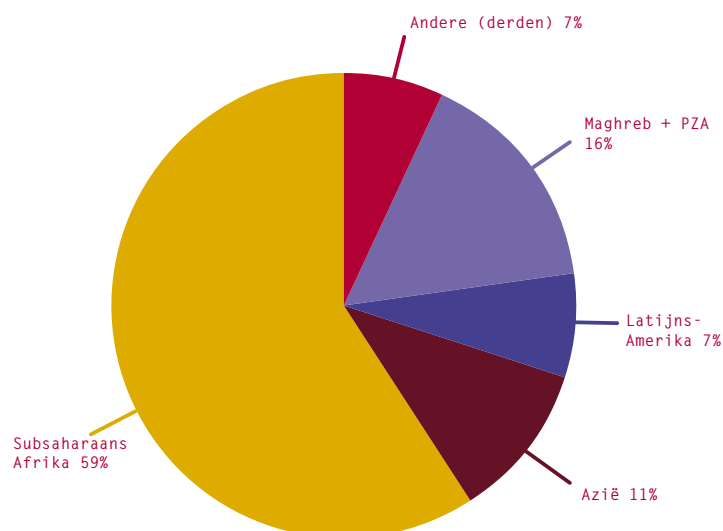
Opleidingen in België	Aantal	%
Studie- en stagebeurzen in België	1249	84%
Beurzen in het kader van een BTC-project	140	9%
Beurzen die BTC voor andere opdrachtgevers beheert	109	7%
Totaal	1498	100 %

Daarnaast werden ook nog eens ongeveer 3000 lokale beurzen toegekend (zie verder).

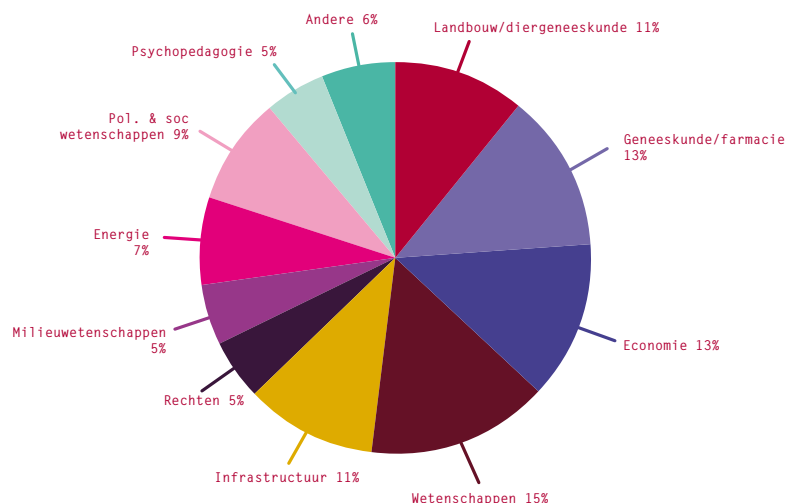
Studie- en stagebeurzen in België

De beurzen van de bilaterale samenwerking worden toegekend in het kader van master- en master-na-masterstudies, doctoraatsstudies en vervolmingsstages. Ze beantwoorden aan de geografische, sectorale en thematische prioriteiten van de Belgische samenwerking.

Geografisch gezien is 59 % van de beursstudenten afkomstig uit sub-Saharaans Afrika, vooral uit de Democratische Republiek Congo, Rwanda en Burundi, 16 % uit de Maghreb/Palestina, 11 % uit Azië en 7 % uit Latijns-Amerika.

De verdeling van de beurzen volgens opleidingsdomein toont een hoog percentage voor wetenschappen (15 %), geneeskunde (13 %), met een bijzondere klemtoon op volksgezondheid, en economie (13 %), gevolgd door landbouw/diergeneeskunde (11 %) en infrastructuur (11 %), sociale wetenschappen (9 %), energie (7 %) en ten slotte psychopedagogische wetenschappen (5 %), milieuwetenschappen (5 %) en rechten (5 %), met nadruk op de mensenrechtenproblematiek.

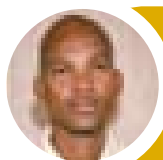
Beurzen voor derden

Sinds 2001 beheert BTC het Belgische beurzenprogramma van het Internationaal Atoomagentschap (IAEA). Dat is niet alleen te danken aan de uitstekende faam die de Belgische opleidingen in het buitenland genieten, maar ook aan de vlekkeloze samenwerking tussen BTC en verschillende Belgische instituten, ziekenhuizen, universiteiten, het studiecentrum voor kernenergie in Mol, bedrijven, ministeries en hogescholen. In 2007 beheerde BTC 109 beurzen voor het atoomagentschap. De begunstigden waren afkomstig uit Algerije, Egypte, Jordanië, Saoedi-Arabië, Brazilië, Argentinië, Bosnië, Roemenië, Democratische Republiek Congo en Syrië. De belangrijkste opleidingsgebieden waren nucleaire geneeskunde, landbouw en leefmilieu.

Lokale beurzen

Steeds meer studenten maken gebruik van de mogelijkheden die de lokale beurzen hen bieden. Een lokale studiebeurs wordt toegekend voor een opleiding die in het eigen land of in een buurland wordt gevolgd. Het kan ook gaan om een opleiding van korte duur, zoals beroepsstages, deelname aan seminars en colloquia enz.

Lokale beurzen hebben de afgelopen vier jaar steeds meer succes; in 2007 worden er in totaal ongeveer 3000 toegekend. Daarmee vertegenwoordigen ze nu al ruim 30% van het gehele beurzenprogramma.

Issiaka Dembele (Mali)

Issiaka Dembele is Malinees. Hij is coördinator van het programma ter bestrijding van kinderhandel van de ngo Mali – Enjeu. Hij heeft al een master in de rechten, maar wilde zich grondig specialiseren in kinderrechten.

Zijn aanvraag voor een lokale beurs bij de Belgische samenwerking werd goedgekeurd, waardoor hij een tweejarige mastersopleiding mag volgen aan een universiteit in Dakar (Senegal). Deze specifieke opleiding bestaat immers niet in Mali.

Dankzij de opgedane kennis zal hij beter kunnen opkomen voor kinderrechten, in domeinen als de opvang van slachtoffers van kinderhandel en geweld, toegang tot huisvesting, voedsel en gezondheidszorg, opleiding en hulp bij re-integratie.

GETUIGENISSEN

Haleema Al Sabbah, beursstudente, Palestina

Haleema Al Sabbah is een 40-jarige voedingsspecialiste. Ze doet onderzoek aan het departement Volksgezondheid van de Universiteit Gent en wil een doctoraatsverhandeling indienen over het eetgedrag van Palestijnse tieners.

In welk opzicht kan je onderzoekswerk volgens jou Palestina helpen?

Ik zal de eerste Palestijnse doctoraatsstudente zijn in de voedingswetenschap. Ik hoop dat dit de Palestijnse universiteiten zal aanmoedigen om specifieke opleidingen en onderzoek op te starten in dit domein. Er is vraag bij een aantal hoogleraren om die materies te doceren. Verder hoop ik mijn onderzoek te kunnen voortzetten.

Wil je voedingsprojecten uitwerken of concentreer je je liever op academisch werk?

Ik wil samenwerken met organisaties die ter plekke met kinderen, tieners en vrouwen werken rond voeding. Tijdens mijn studies heb ik immers al een visie ontwikkeld en ideeën opgedaan, en ik beschik over de nodige competenties om die bevolkingsgroepen te helpen.

Elk grondig onderzoek over deze doelgroepen geeft trouwens een klaardere kijk op de problemen, waardoor er interventie- en preventieprogramma's kunnen worden ontwikkeld, bijvoorbeeld voor chronische ziekten als diabetes en hypertensie.

Waarom werk je zo graag met tieners?

De meeste voedingsprojecten in mijn land richten zich tot vrouwen en kinderen. Tieners zijn geen prioriteit, misschien door gebrek aan middelen, maar ook door gebrek aan belangstelling voor deze leeftijdsgroep in Palestina.

Wat zijn de specifieke problemen van deze adolescenten?

We hebben eetstoornissen bestudeerd bij tieners, niet alleen voedingsgebonden, maar ook als gevolg van psychologische stoornissen. Soms hangen beide problemen trouwens samen. We hebben daarbij vastgesteld dat die stoornissen vooral voorkomen in de streek van Gaza.

Kun je iets meer vertellen over de hulp die je tijdens je verblijf hier hebt gekregen van BTC?

BTC geeft me al een maandloon! Dat ligt weliswaar niet erg hoog (1.000 euro), maar zorgt er toch voor dat ik mijn onderzoek kan voortzetten. Over mijn woonomstandigheden daarentegen ben ik ontgoocheld: ik woon op een kamer, en dat is niet makkelijk en evenmin comfortabel als je dat vier jaar moet doen. Goede huisvesting is immers belangrijk voor een doctoraatsstudent, want het is de plek waar je leeft, werkt en omgaat met andere mensen.

Ben je van plan om terug te keren naar Palestina?

Alles hangt af van de situatie in mijn land, en ik weet niet hoe die gaat evolueren. Het zit er dik in dat ik terugkeer, maar zeker ben ik niet. Soms denk ik eraan om een postdoctoraat te volgen en mijn voedingsstudies voort te zetten.

Bevalt je leven je hier in België?

Ja. Ik hou van Europa: ik heb er comfort en voel me er veilig, en er zijn geen checkpoints. Ik kan gaan waar ik wil, zonder dat ze me lastigvallen.

Ibrahim Hannanou Katinka, beursstudent, Niger

Ibrahim, 26 jaar, is ingenieur kwaliteitscontrole bij het Nigerese ministerie van Handel. Dankzij een beurs van BTC volgt hij een aanvullende master voedingswetenschappen en -technologie aan de universiteit van Gembloux.

Wat zal deze opleiding je precies bijbrengen?

De master behandelt voedingstechnologie in al haar aspecten. We bestuderen de productie- en bewaringsmethoden van voedingsproducten, hun samenstelling en vooral hun kwaliteitscriteria.

Dit soort beurzen maakt de permanente vorming van kaderleden mogelijk, en die is vandaag onmisbaar om de ontwikkeling van het Zuiden te bevorderen. We kunnen hier heel wat leren in Europa. We leggen contacten met deskundigen die zich bewust zijn van de uitdagingen in onze landen.

Als ik eenmaal terug ben in Niger, zal ik al die nieuwe inzichten kunnen benutten en doorgeven aan anderen. Logistieke en financiële steun bevorderen weliswaar de ontwikkeling van het Zuiden, maar ook capaciteitsontwikkeling van de verschillende actoren is essentieel. Via die beurzen is BTC actief op beide fronten, en dat is heel belangrijk.

Wat heeft Niger in de eerste plaats nodig als het om capaciteiten gaat?

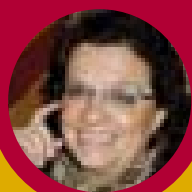
Het belangrijkste is: kennis en onderzoek inzake landbouwkunde verbeteren. Dat is cruciaal voor de Nigerezen. Mijn land kampt immers geregeld met voedselcrisissen, en we hebben gebrek aan wetenschappelijke knowhow om onze productie te verhogen, zowel in de landbouw als in de veeteelt. Bovendien merken we volop de gevolgen van de klimaatsopwarming.

Op welke manier kan kwaliteitscontrole, je specialiteit, bijdragen tot economische groei in Niger?

Uien zijn het tweede belangrijkste exportproduct van Niger. Ze worden uitgevoerd naar de subregio. We produceren maar liefst 400.000 ton per jaar. We willen de bekendste soort, de Galmi-ui, een eigen label geven. Zonder kwaliteitsnorm kunnen we onmogelijk doorbreken op de Europese en de Amerikaanse markt. Onze uien zijn van prima kwaliteit, maar niet aantrekkelijk genoeg om ingang te vinden op deze markten. Vandaar dat de producenten de opslag-, transport- en verpakkingsvoorwaarden moeten kunnen verbeteren. Deze aanvullende opleiding kan aanzienlijk bijdragen tot een eigen label voor de Galmi-ui.

Hoe bevalt het leven in Gembloux jou?

Het is er rustig wonen, zodat ik me volop kan concentreren op mijn studies (lacht). De mensen zijn open en gastvrij want ze zijn het gewoon om studenten te ontmoeten uit de hele wereld. Het studentenhuus waar ik verblijf telt trouwens maar liefst 39 nationaliteiten! We zijn allemaal afkomstig uit het Zuiden, dus beseffen we dat we allemaal met dezelfde problemen kampen en zoeken we samen naar oplossingen. Het is een zeer verrijkende ervaring, zowel wetenschappelijk als menselijk.

Alicia Pabón, beursverantwoordelijke - Ecuador

Alicia Pabón werd geboren in Quito (Ecuador), een stad in de Andescordillera, op meer dan 2.800 meter hoogte.

Hoelang werk je al als beursverantwoordelijke voor BTC?

Ik werk bij BTC sinds 2002. Aanvankelijk werd ik er aangenomen voor mijn administratief profiel, maar geleidelijk ben ik me gaan bezighouden met beurzen en microprojecten.

Ik leg makkelijk contacten, en dat is een troef als je met jonge beursstudenten werkt. Het is belangrijk om te weten wat jongeren willen en wat ze precies verwachten als ze een beurs aanvragen.

In welke zin hebben BTC-beurzen volgens jou een meerwaarde voor de ontwikkeling van Ecuador?

In twee opzichten: knowhow en openheid naar de wereld. Buitenlandse en vooral Europese studiebeurzen zijn essentieel, want ze verbeteren het opleidingsniveau van de Ecuadoraanse studenten.

Het universitaire onderwijs is in Europa veel beter dan in Zuid-Amerika, vooral in de geneeskunde. In het buitenland studeren, verruimt je horizon en brengt je in contact met andere culturen en gewoonten, en ook dat is een verrijking.

Loont het de moeite om studenten naar België te sturen? Zou het niet beter zijn om de kwaliteit van de Ecuadoraanse universiteiten te verbeteren?

Het ene sluit het andere niet uit: beurzen aanbieden, kan ook de academische wereld in Ecuador versterken. Bovendien bieden die beurzen een open venster op de wereld, en dat blijft een echte meerwaarde.

Op welke kennisdomeinen zijn de BTC-beurzen toegespitst?

Vooral op gezondheid en plattelandsontwikkeling, maar ook op alle transversale thema's, zoals gender, aids, kinderrechten...

We hebben vooral behoefte aan specialisten in volksgezondheid, economen en pedagogen. De Ecuadoraanse regering wil dan ook in de eerste plaats het onderwijs en de gezondheidszorg verbeteren.

Zijn de acties van BTC afgestemd op de behoeften van het land?

Er zijn uiteraard altijd dingen die beter kunnen. Volgens mij heeft Ecuador ook de steun van de internationale samenwerking nodig, zodat het zijn institutionele capaciteiten kan versterken en op die manier de overheidsinstellingen kan verbeteren. Dat komt dan weer de plattelandsbevolking ten goede.

Hoe selecteer je de beursstudenten?

Bij onze selectie proberen we vooral kansen te geven aan plattelandsbewoners en aan vrouwen, want die worden nog altijd zwaar gediscrimineerd op het vlak van onderwijs en opleiding.

We hechten ook belang aan de economische situatie van de kandidaten. Kennis van vreemde talen is eveneens een troef. De mensen kunnen hier geen vreemde talen leren buiten de grote steden, en dat is een groot probleem. Vandaar dat we slechts 8 tot 10 beurzen aanbieden in ons internationaal programma en 158 beurzen in onze lokale en regionale programma's.

De jongeren in Ecuador krijgen studiebeurzen voor boekhouding en informatica, en voor beroepen als gezondheidshelfer en zorgverstreker. Daarnaast bieden we in heel Zuid-Amerika postgraduatoren aan.

Wat vind je van de Ecuadoraanse jeugd?

Ik vind onze jongeren zeer ambitieus en leergierig. Ze zijn niet fatalistisch, zoals mijn generatie destijds. Ze willen bijleren, staan open voor de wereld en hebben veel zelfvertrouwen. Dat is fantastisch en ook nieuw. Misschien is dat wel één van de positieve aspecten van de mondialisering?

Hoe volg je de beurzen precies op?

Ik besteed veel tijd aan de jongeren en neem regelmatig contact met hen op, om na te gaan hoe hun aanpassingsproces verloopt en hun werk vordert. Ik praat ook veel met hen. Als ik mijn vak niet met passie zou uitoefenen, zou ik niets kunnen bereiken! Mijn inzet om de situatie van mijn land te verbeteren is misschien slechts een druppel op een hete plaat, maar toch hoop ik hoe dan ook een nuttige bijdrage te leveren.

International Services

Bij de oprichting van BTC in 1998 wil de Belgische wetgever de expertise van BTC ter beschikking stellen van andere nationale en internationale organisaties die de armoede bestrijden. Dat is precies de rol van International Services (IS) van BTC, die in 2003 het licht zien.

In 2007 versterkt IS de directe bilaterale samenwerking en sluit ze samenwerkingsverbanden met andere donoren. IS werkt ook mee aan de toepassing van de Verklaring van Parijs en de Europese gedragscode, en stelt expertise ter beschikking van de partnerregeringen, vooral met het oog op capaciteitsversterking.

In de Democratische Republiek Congo is IS vooral actief in de sectoren watervoorziening, goed bestuur en gezondheidszorg. Het Waterprogramma is het resultaat van de gezamenlijke inspanningen van verschillende donoren (België, Europese Unie, Verenigd Koninkrijk en Frankrijk), en wil 2 miljoen mensen duurzame toegang bieden tot drinkwater.

Het programma voor het herstel van de Justitie in Oost-Congo wordt gezamenlijk gestart door België, de Europese Unie, het Verenigd Koninkrijk en Nederland. Het versterkt de gerechtelijke capaciteiten van deze regio, die het zwaarst getroffen wordt door het conflict.

In de gezondheidssector vertrouwt de Wereldbank BTC het beheer toe van twee nieuwe projecten voor de modernisering van de gezondheidsdistricten Mbandaka (in de Evenaarsprovincie) en Mongala. Deze projecten maken deel uit van een grootschaliger project om de gezondheidszorg te ondersteunen in vijf provincies (steun aan de rehabilitatie van de gezondheidssector).

In Mali zet BTC in opdracht van de Europese Unie haar steun voort bij de hervorming van de decentralisering. Het programma ter ondersteuning van de ontwikkeling van de noordelijke regio's (ADERE-Nord) moet een nieuwe territoriale ontwikkelingsdynamiek op gang brengen in de regio's Kidal, Timboektoe en Gao. Het wil de capaciteiten van de actoren in deze drie regio's versterken inzake strategische reflectie, en een coherente regionale ontwikkeling bevorderen, op basis van overleg tussen het nationale, regionale en lokale niveau.

In 2007 mobiliseert BTC via IS ook Europese fondsen in het kader van de Waterfaciliteit, in Tanzania, Rwanda en DRC.

In Ecuador werkt BTC nauw samen met Lux-Development, in het kader van de bouw en de uitrusting van het algemeen ziekenhuis van Macas, in de provincie Morona Santiago. Ze ondersteunt ook de hervorming van de gezondheidssector, in het kader van het PASSE-programma, dat gefinancierd wordt door de Europese Commissie.

International Services vertegenwoordigt BTC binnen het EUNIDA-netwerk (European Network of Implementing Development Agencies), dat de uitvoerende ontwikkelingsagentschappen uit 7 EU-lidstaten groepeerst, plus 4 waarnemers. BTC is sinds juli 2007 voorzitter van het netwerk.

Na een vruchtbare samenwerking met de Europese Commissie in crisissen post-conflictsituaties in Libanon (verbetering van het misdaadonderzoek in alle stadia van de strafrechtelijke keten - onder leiding van FIIAPP, Spanje) en in Palestina (Temporary International Mechanism - onder leiding van GTZ, Duitsland), voert EUNIDA een programma uit voor de institutionele versterking van de overheidsadministratie in Haïti (onder leiding van FCI, Frankrijk). Dit programma wordt gefinancierd door de Europese Commissie, Spanje en Frankrijk. Het heeft als doel snelle strategische ondersteuning op topniveau te leveren, om de prioriteiten van de administratie te bepalen, plus de organisatievereisten voor de uitvoering ervan. Deze missie illustreert de meerwaarde van EUNIDA, met name zijn capaciteit om snel overheidsexpertise te mobiliseren in complexe situaties.

www.eunida.eu

